

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

▲

▼

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

▲

▲

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

VILNIAUS MIESTO GYVENTOJŲ NARKOTINIŲ IR PSICHOTROPINIŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO PAPLITIMAS BEI JŲ POŽIŪRIS Į ŠIŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO PREVENCIJĄ

Darbo autorės. Eglė VALČIUKAITĖ (II kursas), Elzė URBONAVIČIŪTĖ (II kursas), Neda TOMAŠEVIČIŪTĖ (II kursas).

Darbo vadovė. Doc. dr. Marija JAKUBAUSKIENĖ, VU MF SMI Visuomenės sveikatos katedra.

Darbo tikslas. Nustatyti Vilniaus miesto gyventojų narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo paplitimą bei požiūrį į šių medžiagų vartojimo prevenciją.

Darbo metodika. Atliktas paplitimo tyrimas tarp Vilniaus miesto gyventojų taikant anoniminės elektroninės apklausos metodą. Apklausa atlikta socialiniuose tinkluose, sudaryta remiantis Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centro apklausų, apie narkotinių medžiagų vartojimą, organizavimo vadovu. Tikslinė tyrimo grupė – įvairaus amžiaus, skirtingų lyčių Vilniaus miesto gyventojai, nepriklausomai nuo to, ar yra reguliarūs vartotojai, yra vartoję anksčiau, ar nėra vartoję narkotinių bei psichotropinių medžiagų. Skirtumai tarp tirtų socialinių grupių vertinti naudojant Chi kvadrato testą. Rezultatai laikomi statistiškai reikšmingais, kai $p < 0,05$.

Rezultatai. Tyrime dalyvavo 188 respondentai, iš jų 76,1% buvo moterys. Dauguma respondentų (86,2%) priklausė 18–24 metų amžiaus grupei. Iš visų tyrime dalyvavusių respondentų, absoliuti dauguma (60,3%) nurodė bent kartą gyvenime vartoję bet kurios iš narkotinių medžiagų. Nustatytas statistiškai reikšmingas ryšys tarp amžiaus grupės ir narkotinių medžiagų išbandymo – asmenys, esantys jaunesni nei 25 metų (83,5%, $p=0,0001$), yra dažniau bandę narkotikų nei vyresni asmenys. Taip pat, nustatyta statistiškai reikšminga koreliacija, jog tiriamojoje grupėje didesnė dalis vyrų (73,2%, $p=0,0004$) bent kartą gyvenime yra bandę narkotinių medžiagų. Populiariausia narkotinė medžiaga tarp respondentų – kanapės, kurias nors kartą gyvenime vartojo 58,5% respondentų. Antra dažniausia nors kartą išbandyta narkotinė medžiaga – MDMA (11,4% visų apklaustųjų), kitos psichotropinės medžiagos, kurias bent kartą gyvenime yra vartoję respondentai: haliucinogeniniai grybai (10,9% visų respondentų), LSD (10,3% visų respondentų), inhaliantai (9,2% visų respondentų). Kokainą nors kartą gyvenime išbandė 6,0%, o amfetaminą ir metamfetaminą – 5,4% visų apklaustųjų. Nebuvo nė vieno respondento, kuris būtų bent kartą vartojęs heroiną. Didžiausia dalis respondentų, kada nors vartojusių narkotinių medžiagų, pirmą kartą jas išbandė būdami 16 metų (27,0%). Dažniausios nurodytos psichotropinių medžiagų vartojimo lokacijos – svečiuose (46,8%), namuose (45,9%), pasilinksminimo vietose, tokiose kaip klubai ar barai (34,2%), įvairių renginių metu (28,8%) bei užsienyje (24,3%). Didesnė dalis tyrimo dalyvių (55,0%) nurodė, jog šiuo metu įsigyti narkotines medžiagas būtų

ganėtinai lengva, 2,7% teigė, kad įsigyti medžiagas būtų labai sunku ir 5,4% nurodė, kaip neįmanoma. Dažniausios respondentų siūlytos prevencinės priemonės kovojant su narkotinių medžiagų vartojimo paplitimu – narkotikų vartotojų prieinamumo prie reabilitacijos programų didinimas (33,0%) ir visuomenės švietimas apie psichotropinių medžiagų žalą (33,0%). Taip pat 75,5% respondentų pritartų lengvųjų narkotikų dekriminalizavimui, o 49,5% ir legalizavimui.

Išvados. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimas išlieka ryški visuomenės sveikatos problema Lietuvoje. Asmenys pirmą kartą išbando psichotropines medžiagas ankstyvame amžiuje (vidurkis 17 metų), todėl nepilnamečiai asmenys – tikslinė narkotinių medžiagų vartojimo prevencijos grupė. Daugiau nei 60% respondentų bent kartą gyvenime vartojo narkotikus. Didžiausia dalis respondentų (58,5%) yra vartoję kanapes. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo dažnos lokacijos apėmė socializavimosi, pasilinksminimo vietas. Dabartinė narkotikų kontrolė netenkina didžiosios daugumos visų apklaustųjų.

Raktažodžiai. Psichotropinės medžiagos; narkotinės medžiagos; studentai Lietuvoje.